

Lap-kri-čio 21 d. „Del-fi“ in-ter-ne-to sve-tai-nė-je pa-si-ro-dė straips-nis „V.Adam-kus: šir-dis skau-da ma-tant, kad pa-žei-džiam pa-tys sa-vo in-te-re-sus“, ku-ria-me, ci-tuo-jant straips-nio au-to-rių, „Pre-zi-den-tas Val-das Adam-kus nu-si-kal-ti-mu prieš vals-ty-bės po-rei-kius va-di-na žu-vi-ta-kio prie Kauno hid-ro-e-lek-tri-nės ne-bu-vi-mą“. Ne-no-riu pa-sa-ko-ti to straips-nio tu-ri-nio smul-kiai (no-rin-tieji ras jį „Del-fi“ ar-chy-vuo-se), pa-pras-čiau-siai pa-a-na-li-zuo-siu kai ku-rias Pre-zi-den-to bei ki-tų kal-bin-tų žmo-nių min-tis.

Pa-sak V. Adam-kaus, Ap-lin-kos mi-nis-te-ri-jos biu-rok-ra-tai jau daug me-tų ne-si-ryž-ta įreng-ti žu-vi-ta-kio hid-ro-e-lek-tri-nė-je, o tai la-bai pa-ge-rin-tų mig-ruo-jan-čių žu-vų būk-lę, leis-tų joms be kliū-čių plau-kio-ti iš Ne-mu-no že-mu-pio į aukš-tu-pį ir at-gal, bet svar-biau-sia, jog la-ši-ši-nėms žuvims, žiob-riams vėl at-si-ver-tų kaž-ka-da bu-vu-sios nerš-ta-vie-tės Ne-mu-no aukš-tu-pio in-ta-kuo-se, o kon-kre-čiau – Mer-ky-je ir į jį įte-kan-čio-se ne-di-de-lė-se upė-se bei upe-liuo-se. Taip, tie-sa, jog dėl to Kau-no „monst-ro“, ku-ris ener-ge-ti-ne pras-me yra tik ma-žu-tė da-le-ly-tė to, ko rei-kia respub-li-kai (ne-la-bai se-niai ra-šiau apie tai vie-na-me „Re-dak-to-riaus žo-dy-je“), esa-me pra-ra-dę kai ku-rias žu-vų rū-šis Ne-mu-no aukš-tu-py-je. Tei-sin-ga ir min-tis, kad rei-kė-jo apie ga-li-my-bes įreng-ti žu-vi-ta-kį gal-vo-ti dar sta-tant HE. Bet lai-ko at-gal ne-at-suk-si. Pre-zi-den-tas da-bar aiš-kiai pri-ta-ria žu-vi-ta-kio įren-gi-mui ir dėl jo ne-bu-vi-mo kal-ti-na vi-sus, iš-sky-rus... sa-ve. Taip sa-kau to-dėl, kad po-nas V. Adam-kus dvi ka-den-ci-jas bu-vo vals-ty-bės gal-va ir Lie-tu-vos ap-lin-ko-sau-gai da-vė gerokai ma-žiau, nei ga-lė-jo ir net-gi pri-va-lė-jo duo-ti. Man vi-sa-da at-ro-dė keis-ta, kad žmo-gus, pa-gar-sė-jęs už At-lan-to sa-vo ini-cia-ty-va šio-je sri-ty-je ir pri-si-dė-jęs va-lant JAV Di-džiuo-sius eže-rus, gim-ta-ja-me kraš-te sa-vo ži-nių bei pa-tir-ties ne-pri-tai-kė. Vėl-gi, kar-to-jant pre-zi-den-to

žo-džius, prie jo nie-kas iš Ap-lin-kos mi-nis-te-ri-jos pa-rei-gū-nų per dvy-li-ka me-tų net ne-pri-ėjo apie tai pa-si-kal-bė-ti. At-vi-rai kal-bant, toks pa-sa-ky-mas ma-ne ste-bi-na – juk jei Ma-ho-me-tas ne-ina prie kal-no, tai kal-nas at-ei-na pas Ma-ho-me-tą. V. Adam-kus bu-vo Pre-zi-den-tas, tad te-rei-kė-jo pa-mo-ti pirš-tu, ir vi-sa mi-nis-te-ri-ja bū-tų su-gu-žė-ju-si į Pre-zi-den-tū-rą. Ka-dan-gi šiek tiek pa-žįs-tu to-kių da-ly-kų už-ku-li-sius, tai ga-liu drą-siai teig-ti, jog Pre-zi-den-to ini-cia-ty-va net ne-ly-gi-na-ma, tar-kim, su ma-no ar net vi-sų Lie-tu-voš žve-jų ini-cia-ty-va. Paprasčiau-sias to pa-vyz-dys – da-bar-ti-nės Pre-zi-den-tės Da-lios Gry-baus-kai-tės no-ras pa-ko-re-guo-ti Mė-gė-jų žve-jy-bos įsta-ty-mą. Be-je, jis ne-įsi-ga-lios tol, kol ne-bus ap-svars-ty-tos Jos Eks-ce-len-ci-jos pa-teik-tos pa-tai-sos, apie ku-rias ir-gi esu ra-šęs sa-vo ve-da-muo-siuo-se straips-niuo-se. Dėl šios prie-žas-ties ku-riam lai-kui ati-de-du Mė-gė-jų žve-jy-bos įsta-ty-mo nag-ri-nė-ji-mą – gal-būt jis ne-žy-miai kei-sis. Bet grįž-kim prie straips-nio.

AM Gam-tos ap-sau-gos de-par-ta-men-to Gam-tos iš-tek-lių sky-riaus ve-dė-jas Vil-man-tas Grai-čiū-nas į Pre-zi-den-to V. Adam-kaus siū-lo-mą pro-jek-tą ne-žiū-ri taip op-ti-mis-tiš-kai. Jam ant-ri-na ir de-par-ta-men-to di-rek-to-rius Lai-mu-tis Bud-rys. Ka-dan-gi šiuos žmo-nes pa-žįs-tu jau se-niai ir ži-nau jų po-žiū-rį į mė-gė-jiš-ką žūk-lę, žu-vų iš-tek-lius ir pan., skep-ti-ciz-mo, ku-rį iš-sa-kė mi-nė-ti pa-rei-gū-nai, ne-ga-li-ma trak-tuo-ti kaip ne-no-ro dirb-ti ar gau-sin-ti žu-vų po-pu-lia-ci-jų. Tai yra tik-rai at-sar-gus ir ap-svars-ty-tas po-žiū-ris ver-ti-nant ša-lies fi-nan-si-nius pa-jė-gu-mus ir to pro-jek-to ra-cio-na-lu-mą. Pa-na-šiai kal-ba ir ich-tio-lo-gai. Žy-miai pi-giau kai-nuo-tų įreng-ti žu-vi-ta-kius ma-žo-se upė-se (tai, be-je, ir pla-nuo-ja-ma), o nau-da bū-tų neabe-jo-ti-na. Tie-sa, sun-kiai su-pra-tau ich-tio-lo-go Kęs-tu-čio Skrups-ke-lio ci-ta-tas, ku-rias pa-tei-kė mi-nė-tą straips-nį ra-šęs žur-na-lis-tas, ka-dan-gi kai su šiuo moks-li-nin-ku kal-bė-jau-si, jo nuo-mo-nė bu-vo kiek ki-to-kia, nei pa-ra-šy-ta „Del-fi“ por-ta-le. Es-mė ta (taip sa-kė man K. Skrups-ke-lis), kad net per mo-der-niau-sią žu-vi-ta-kį ke-lią at-gal į že-mu-pį to-kio dy-džio upė-se pa-pras-tai su-ran-da tik apie 20 proc. la-ši-šų ir

šla-kių jau-nik-lių, o ki-ti pa-puo-la į tur-bi-nas. Leng-viau šioms žu-vims yra pa-kil-ti žu-vi-ta-kiu į aukš-tu-pį, nes jas ve-da įgim-tas instink-tas. Ko-dėl mi-niu tik la-ši-šas ir šla-kius, nors, anot straips-nio au-to-riaus, mes pra-ra-do-me de-vy-nias rū-šis migruojančių žu-vų? Ban-dau skai-čiuo-ti, ko-kios tai rū-šys, ir man toks skai-čius tik-rai ne-iš-ei-na. Taip, la-ši-šos, šla-kiai... O kas dar? Nė-gės? Gal-būt žiob-riai? Iš-li-ko jie Kau-no ma-rio-se, pri-si-tai-kė gy-ven-ti, tik ta-po ne-di-de-li, jų pa-gau-na-ma net ir Ne-mu-ne aukš-čiau HE. Sa-la-čiai ir-gi ten ne-blo-gai jau-čia-si. Ūso-rių ma-rio-se nė-ra, bet aukš-tu-py-je šias žu-vis žve-jai gau-do. Aiš-ku, ga-lė-tų bū-ti daug dau-giau, to no-ri-me vi-si, bet įren-gus žu-vi-ta-kį srau-nu-mų žu-vys Kau-no ma-rio-se vis tiek ne-gy-vens, ir ne-aiš-ku, ar net ir Ne-mu-no aukš-tu-py-je tik-rai pa-dau-gės ūso-rių, sa-la-čių, sro-vi-nių aukš-lių, ša-pa-lų (veikiau-siai tai rū-šis, taip pat pri-skir-ta tam de-vy-ne-tui) ir kt. To-dėl tas pats ich-tio-lo-gas K. Skrups-ke-lis man tei-gė, jog ra-cio-na-liu tuos šim-tus mi-li-jo-nų pa-skirs-ty-ti la-ši-šų ir šla-kių vei-si-mui to-se upė-se, kur jie ner-šia šiuo me-tu, o taip pat skir-ti žu-vų ap-sau-gai (be-je, straips-ny-je ak-cen-tuo-ja-ma, kad ap-lin-kos ins-pek-to-riai nesu-si-tvar-ko su že-miau HE bra-ko-nie-rius-jan-čiais „kab-liau-to-jais“). Žu-vi-ta-kio įren-gi-mas tē-ra vie-na me-da-lio pu-sė, nes tuo pačiu me-tu rei-kės mil-ži-niš-kų lė-šų vei-siant la-ši-ši-ša-žu-ves Mer-ky-je ir jo in-ta-kuo-se, o to dar-bo vai-siai bus jun-ta-mi po 30–40 m. Gal, nes šis pro-jek-tas ri-zi-kin-gas dėl jau mi-nė-tų da-ly-kų. Tie-sa, dar bu-vo už-si-min-ta apie erš-ke-tus, ta-čiau šias žu-vis pas mus ban-do-ma at-gai-vin-ti tik pas-ta-ruo-sius dve-jus me-tus ir ne-aiš-ku (ma-ty-sim po 20 m.), ar jos pri-gis, nē-ra tvir-to įsi-ti-ki-ni-mo, ar tu-rė-si-me pa-kan-ka-mai lė-šų jau pra-dė-tam dar-bui, o pi-ni-gų jam, ci-tuo-jant ich-tio-lo-gus, jau da-bar rei-kė-tų bent 2–3 kar-tus dau-giau.

Vil-niaus de-par-ta-men-to Gy-vo-sios gam-tos ap-sau-gos di-rek-to-riaus pa-va-duo-to-jas, o taip pat vie-nas iš Ža-lių-jų par-ti-jos įkū-rė-jų „žen-gia“ dar to-liau – siū-lo ant Kauno HE įreng-ti bai-da-rių tra-są ir net vi-sa-me Ne-mu-ne at-gai-vin-ti lai-vy-bą. Be-je, prieš de-šimt-me-tį, pa-sak Juo-zo Dau-tar-to, bu-vo svars-to-mos žu-vi-ta-kio įren-gi-mo ga-li-my-bės, bet jo galiau-siai at-si-sa-ky-ta. Žo-džiu, Os-ta-pas Ben-de-ris šiuo at-ve-ju sa-vo Nau-jų-jų Va-siu-kų sta-ty-ba nie-ko la-bai ne-nu-ste-bin-tų.

Straips-nio pa-bai-go-je pa-tei-ki-a-mi al-ter-na-ty-vūs žu-vi-ta-kiui pla-nai – ap-link-ke-liai, ku-riais ga-lė-tų plauk-ti mig-ruo-jan-čios žu-vys. Vie-na-me jų siū-lo-ma že-miau Kau-no HE, panau-do-jant Jie-sios upę ir jos in-ta-ką Vy-čiaus upe-lį bei aukš-čiau HE į Ne-mu-ną įte-kan-tį Lu-bu-pio upe-lį, įreng-ti žu-vų apy-lan-ką. Ne-si-lei-siu į smul-kme-nas, bet pa-mi-nė-siu, jog ta-da tek-tų da-ry-ti dar vie-ną pra-lai-dą ar-ba nu-griau-ti Vy-čiaus upe-lio už-tvan-ką, pa-gi-lin-ti upe-lių va-gas, keis-ti nuo-ly-džius, kas-ti ka-na-lą ir ga-liau-siai pa-sta-ty-ti žu-vų kreip-tu-vus. Bū-tent pas-ta-rie-ji įren-gi-niai ir yra pa-grin-di-nis da-ly-kas. Bent jau taip ma-no ich-tio-lo-gas To-mas Vir-bic-kas, su ku-riuo kal-bė-jau-si šia te-ma. Pa-sak moks-li-nin-ko-prak-ti-ko, la-ši-šų ir šla-kių jau-nik-liai plau-kia upės va-ga, ir to-dėl jie var-gu ar ras kur nors Ne-mu-ne esan-tį ne-di-de-lį in-ta-kė-lį – žu-vys pra-plauks jį ir nu-rie-dės HE tur-bi-no-mis že-myn. Ta-čiau kaip tas kreip-tu-vas tu-rė-tų veik-ti ir ar yra kur nors pa-na-šių įren-gi-nių, nei T. Vir-bic-kas, nei to pro-jek-to au-to-rius ne-pa-aiš-ki-no.

Ant-ra-sis pla-nas at-ro-do pa-pras-tes-nis, bet iš tie-sų ir jo vyk-dy-mas su-da-ry-tų ne-ma-žai pro-ble-mų. Siū-lo-ma kas-ti 15 km ka-na-lą ties Pi-liuo-na pro Dub-ra-vos miš-ką. To-ji van-dens arterija kirs-tų nuo-sa-vas že-mes, ke-lius (pri-reik-tų sta-ty-ti til-tus), ne-aiš-ki ir to-kio ka-na-lo konstruk-ci-ja. Abie-jų pla-nų pa-grin-di-niai trū-ku-mai yra di-de-lės pi-ni-gų są-nau-dos ir ne-ga-ran-tuo-ta mig-ruo-jan-čių žu-vų ap-sau-ga nuo bra-ko-nie-rių, nes pa-gau-ti jas to-kia-me siau-ra-me upe-ly-je ar ka-na-le bū-tų ne-sun-ku.

Kal-bų daug, pro-jek-tai gran-dio-zi-niai, bet jau-čiu, jog tuo vis-kas ir baig-sis, ka-dan-gi AM val-dī-nin-kai pa-sa-kė, kad lė-šų to-kiems už-mo-jams nė-ra, juo-lab kad jų prioritetiniai už-da-vi-niai šian-dien yra ki-ti. Jei ga-li-ma bū-tų gau-ti daug ES lė-šų – gal-būt... Ta-čiau nė vie-nas iš žurnalisto kal-bin-tų žmo-nių net ne-už-si-mi-nė, kad Kau-no ma-rio-se dar ir da-bar tę-sia-ma ver-sli-nė žūk-lė, ir ar ji bus pa-nai-kin-ta, tie-sio-giai pri-klau-sys nuo nau-jo-jo Ap-lin-kos mi-nist-ro, nes įsta-ty-mu tai nė-ra pa-vir-tin-ta. Tad kam tas žu-vi-ta-kis, jei laši-šas su-gau-dys žve-jai ver-sli-nin-kai? Jei jau taip no-ri bu-vę ir esan-tys pre-zi-den-tai pa-si-ro-dy-ti gam-tos ser-gė-to-jais, te-gul pir-miau-siai už-drau-džia ver-sli-nę žūk-lę na-tū-ra-lios kil-mės gė-luo-siuo-se van-de-ny-se ir pa-žiū-ri, ką da-ro įtei-sin-ti bra-ko-nie-riai jū-ro-je. Juk, tar-kim, po-nia Pre-zi-den-tė ga-lė-jo pa-teik-ti šią pa-tai-są, juo la-biau kad ji bu-vo pradiniame įsta-ty-mo va-rian-te. Ar-ba po-nas Pre-zi-den-tas – ne-jau per aš-tuo-ne-rius me-tus nema-tė, ne-ži-no-jo, kas da-ro-si mū-sų eže-ruo-se, Kur-šių ir Kau-no ma-rio-se, jū-ros prie-kran-tė-je?

Tą pa-čia die-ną „Del-fi“ ir „Lie-tu-vos Ry-to“ por-ta-luo-se pa-si-ro-dė ir ki-tas straips-nis, kuriame pa-sa-ko-ja-ma, kaip lap-kri-čio 19 d. Lie-tu-vos or-ni-to-lo-gų drau-gi-jos na-rys Kri-ste-ris Kas-ter-nas (*Kris-ter Cast-ren*) Bal-ti-jos jū-ros prie-kran-tė-je ties Juod-kran-te ste-bė-jo ma-si-nę re-tų ir glo-ba-liai nyks-tan-čių an-ti-nių šei-mos paukš-čių nuo-dė-gu-lių žū-tį ver-sli-nin-kų tinkluose. Šim-to met-rų tin-kle bu-vo dau-giau nei 30 to-kių ne-gy-vų paukš-čių, o žu-vų – gal tik 10. Pa-sak straips-nio au-to-riaus, ku-ris ci-ta-vo moks-li-nin-ką, to-kie fak-tai rodo, kad vie-ti-nių žve-jų veik-la mū-sų ša-ly-je yra svar-bes-nė už glo-ba-liai nyks-tan-čių paukš-čių ap-sau-gą, nors Lie-tu-va šiuo at-žvil-giu tu-ri tarp-tau-ti-nių įsi-pa-rei-go-ji-mų. Ir tai jau vien šį ru-de-nį ne-be pir-mas straips-nis apie ver-sli-nin-kus, dar bu-vo ra-šy-ta, kad Šven-to-sios „tik-li-nin-kai“ siū-lo šau-dy-ti Bal-ti-jos ruo-nius, ku-rie taip pat sau-go-mi pa-gal tarptautinius įsiparei-go-ji-mus. Pas-ta-rie-ji ne-va da-rą daug ža-los vog-da-mi iš tin-klų žu-vis. Šiuos abu fak-tus skel-bė ir TV ži-nių lai-dos. Pa-kal-bin-tas Šven-to-sios ver-sli-nin-kas ro-dė pu-sės met-ro (!) sky-lę ki-niš-ka-me tin-kle, ku-rią pa-da-rė ruo-nis. Bai-sus nuos-to-lis... Įdo-mu, tie-sa, kiek tų pa-čių ruo-nių žūs-ta tin-kluo-se – to nie-kas ne-pa-sa-ko-jo. Bet už-tat žvejai ver-sli-nin-kai la-bai su-si-rū-pi-no bū-si-mo du-jo-tie-kio tie-si-mu Bal-ti-jo-je. Jie jau da-bar ima „svaig-ti“ apie kom-pen-sa-ci-jas, ka-dan-gi yra įsi-ti-ki-nę, jog ka-sant jū-ros dug-ną bus išbai-dy-tos žu-vys, nors to ne-pa-tvir-ti-no ich-tio-lo-gai. Aiš-ku, ras, kas pa-tvir-ti-na, ži-nau, jog yra to-kių „moks-li-nin-kų“ pa-jū-ry-je – jie net skai-čius pa-teiks, gra-fi-kus nu-brai-žys ir už žve-jus į Sei-mo Ap-lin-kos ko-mi-te-tą laks-tys, nes ge-rai „pa-tep-ti“ ver-sli-nin-kų. Sa-kau tai iš prak-ti-kos, ka-dan-gi te-ko su-si-dur-ti su pa-na-šiais reiš-ki-niais.

Vyr. re-dak-to-rius

Ro mu a das Žilins kas

2012 gruodis Nr.12(58)

ŽŪKLĖ

Žūklė Kelionės Poilsis

LŪKSTO BATIMETRINIS PLANAS

ŽŪKLĖ SUNKIOMIS AVIŽĖLĖMIS

**POLEDINĖ BLIZGĖ
EŠERIUI**

**AR MATO ŽUVYS
EKETĘ**

**APIE VOBLERIŲ
TRIŠAKIUS**

VĖGĖLES – SPINGU

**KONKURAS
„NUDAŽYK VOBLERIUS –
LAIMĖK 4 SPINGUS!“
(41 psl.)**

KAINA 7,99 Lt

9 1648 674007

NEMATYTI SPINGINIAI MASALAI

ISPANIJOS KVAKERIO DIENORAŠTIS

Kaip Kauno HE paversti Naujųjų Vasiukų užtvanka

Parašė Žūklė

Ketvirtadienis, 27 Gruodis 2012 14:41
